

Kitaabka Daanyeel - Lambarka Sagaal iyo Labaatanaad

Cashadii Belshaasaar iyo Saacadda Nebinimada: Muujinta Sharciga Axadda, Dhicitaanka Baabuloon, iyo Qalalaasaha Ugu Dambeeya

Jeff Pippenger
2023-12-24

Cashadii Belshaasaar waxay tilmaamaysaa “saacadda” sharciga Axadda, hase ahaatee waxay xoogga saartaa xukunka geeska Jamhuuriga. Taalladii dahabka ahayd ee Nebukadnesar ee ku qoran Daanyeel cutubka saddexaad, waxay dhigaysaa isla taariikhdaas iyadoo ku jirta macnaha guud ee dadka aaminka ah ee Ilaah, kuwaas oo markaas loo taago sidii calan. Daanyeel cutubka lixaad, wuxuu ka hadlayaa isla xariiqdaas, laakiin wuxuu ka hadlayaa doorka geeska Borotestaanka. Belshaasaar wuxuu matalayaa “dawladda,” wuxuuna u yeedhay kun ka mid ah “sayidyadiisa.”

Boqor Belshaasaar wuxuu amiirradiisii kunka ahaa u sameeyey diyaafad weyn, oo hortooda kunkaas ayuu khamri ku cabbay. Belshaasaar, intuu khamriga dhadhaminayay, wuxuu amray in la keeno weelashii dahabka iyo lacagta ahaa oo aabbihiis Nebukadnesar ka soo qaaday macbudkii Yerusaaalem ku yiil; si boqorka, iyo amiirradiisu, iyo naagihisu, iyo naagihisa addoommada ahuba uga cabbaan. Markaasay keeneen weelashii dahabka ahaa oo laga soo qaaday macbudka guriga Ilaah ee Yerusaaalem ku yiil; oo boqorkii, iyo amiirradiisii, iyo naagihisii, iyo naagihisa addoommada ahuba way kaga cabbeen. Waxay cabbeen khamri, oo waxay ammaaneen ilaahyadii dahabka, iyo lacagta, iyo naxaasta, iyo birta, iyo qoryaha, iyo dhagaxa. Isla saacaddaas ayaa faro gacan dad ahi soo baxeen, oo waxay wax ku qoreen ka soo hor jeedka laambadda dusheeda malaasta derbiga qasriga boqorka; boqorkiina wuxuu arkay qaybtii gacanta ee wax qoraysay. Daanyeel 5:1–5.

Tirada “toban” waxay u taagan tahay masduulaagga, boqolna, iyo kununa waa keliya weynayn isla astaantaas ah. Cutubka lixaad, boqol iyo labataan waxay riixayaan sharciga khiyaanada leh, boqol iyo labaatanna waa astaan wadaaddo u taagan. Marka la tixgeliyo “xariiq xariiq dul saaran,” diyaafaddii Belshaasaar waxay muujinaysaa xukunka ku dhacaya dawladda fasahaadday, iyo xukunka ku dhacaya kaniisadnimo fasahaadday. Belshaasaar wuxuu ku sakhraansanaa khamriga Baabuloon, dabadeedna wuxuu go’aansaday inuu nijaaseeyo weelashii quduuska ahaa ee macbudka Ilaah ee Yerusaaalem.

“Nebigu wuxuu leeyahay, ‘Waxaan arkay malaa’ig kale oo samada ka soo degaysa, iyadoo leh xoog weyn; oo dhulkuna wuxuu ka iftiimay ammaanteeda. Oo waxay si xoog leh ugu qaylisay cod weyn, iyadoo leh, Baabuloon tii weynayd way dhacday, way dhacday, oo waxay noqotay hoygii jinniyada’ (Muujintii 18:1, 2). Kanu waa isla farriintii uu bixiyey malaa’igtii labaad. Baabuloon way dhacday, ‘maxaa yeelay quruumaha oo dhan waxay ka cabbisay khamriga cadhada sinadeeda’ (Muujintii 14:8). Waa maxay khamrigaasu?—Waa caqiidooyinkeeda beenta ah. Waxay dunida siisay sabti been ah oo beddel u ah Sabtida amarka afraad, waxayna

ku celcelisay beentii Shayddaanku markii ugu horraysay ugu sheegay Xaawo Ceeden dhexdeeda—aan-dhimashada dabiiciga ah ee nafta. Khaladaad badan oo la mid ah ayay meel fog iyo meel dhow ku faafisay, iyadoo ‘waxbarid ahaan u dhigaysa amarrada dadka’ (Matayos 15:9).” Selected Messages, buugga 2, 118.

Khamrigii Belshaasar cabbayay wuxuu ahaa sabbida sanamka ee baabasiimada, waayo xafladdu waxay matalaysay “saacadda” nebiyaysan ee sharciga Axadda. Weelashii meesha quduuska ah ee uu soo geliyey hoolka diyaafadda waxay matalayeen ma aha oo keliya fallaagowga ka dhanka ah Ilaah, laakiin weelasha quduuska ahu sidoo kale waxay matalaan dadka Ilaah, waayo kan muuqda wuxuu matalaa kan ruuxiga ah, dadkuna waa weelaal.

Habase yeeshee, aasaaska Ilaah wuu taagan yahay isagoo adag, isagoo leh shaabaddan, Rabbigu waa garanayaa kuwa isaga leh. Oo weliba, Mid kasta oo magaca Masiixa ku magacaabaa ha ka tago xumaanta. Laakiin guri weyn kuma jiraan weelal dahab iyo lacag oo keliya, ee waxa kale oo ku jira kuwo alwaax ah iyo kuwo dhoobo ah; qaar sharaf, qaarna ceeb. Haddaba haddii nin iska nadiifiyo kuwaas, wuxuu ahaan doonaa weel sharaf leh, quduus laga dhigay, oo ku habboon isticmaalka sayidka, una diyaarsan shuqul kasta oo wanaagsan. 2 Timoteyos 2:19–21.

Intii lagu guda jiray nijaasaynta dadka Ilaah iyada oo lagu khasbayo cibaadada Axadda, qoraalkii dabka ahaa ayaa ku dhawaaqaya halaagga Belshaasar.

Saacaddii qudheeda ayaa waxaa soo baxay faro gacan nin ah, oo wax ku qoray derbiga qasriga boqorka malaastiisa dusheeda, meel ka soo horjeedda laambadda; boqorkuna wuxuu arkay qaybtii gacanta ee wax qoraysay. Markaasaa wejigii boqorku is beddelay, fikirradiisiina way dhabeen, si xadhihii dhexdiisu u debceen, jilbihiisiina ay isku dhacayeen midba midka kale. Boqorkii cod weyn buu ku qayliyey in la soo geliyo xiddig-falayaashii, reer Kaldayiin, iyo faaliyayaashii. Boqorkiina wuu hadlay, oo wuxuu ku yidhi nimankii xigmadda lahaa ee Baabuloon, Ku alla kii akhriyi doona qoritaankan oo ii muujin doona fasirkiisa, waxaa lagu huwin doonaa guduud, silsilad dahab ahna qoortiisa ayaa loo saari doonaa, oo wuxuu noqon doonaa taliyaha saddexaad ee boqortooyada. Daanyeel 5:5–7.

Taariikh ahaan, tuducan waxaa loo fahmayaa inuu tilmaamayo in aabbihii Belshazzar uu kursigii siyaasadeed uga tegay Belshazzar, sababtaas awgeedna waxa ugu wanaagsan ee wiilkiisu bixin karay beddelka fasiraadda qoraalka ay ahayd xilka taliyaha saddexaad. Inta ka horraysa sharciga Axadda ee Maraykanka, hoggaanka siyaasadeed wuxuu ku jiri doonaa meel ka hooseysa hoggaanka diimeed oo ka shaqayn doona soo bandhigidda qaab cusub oo cibaado. Sawirka bahalku wuxuu metelaa isku darka kaniisadda iyo dawladda iyadoo kaniisaddu gacanta ku hayso xidhiidhkaas, oo marka la gaadho sharciga Axadda Belshazzar wuxuu ahaa boqorka siyaasadeed, sidaas darteedna wuxuu astaan u yahay dawladda, hase yeeshee wuxuu ahaa oo keliya kan labaad ee amar ahaan ka hooseeya awoodda diimeed ee aabbihii. Waxa ugu wanaagsan ee uu Daanyeel siin karay waxay ahayd inuu noqdo kan saddexaad.

“Markii kaniisaddii hore ay ku kharribtay ka tegidda fudaydkii injiilka oo ay aqbashay cibaadooyin iyo caadooyin jaahili ah, waxay lumisay Ruuxa iyo xoogga Ilaah; si ay damiirrada dadka u maamusho, waxayna raadisay taageerada awoodda cilmaaniyeed. Natijadu waxay

noqotay baabnimada, kaniisad xukuntay awoodda dawladda oo u adeegsatay si ay u fuliso ujeeddooyinkeeda gaarka ah, gaar ahaan ciqaabidda ‘bidcada.’ Si Maraykanku u sameeyo sanamkii bahalka, awoodda diimeed waa inay si sidaas ah u xukuntaa dawladda madaniga ah in awoodda dawladdana ay kaniisaddu u adeegsan doonto inay ku gaadho ujeeddooyinkeeda gaarka ah....”

“Ku qasbidda ilaalinta Axadda ee dhinaca kaniisadaha Protestanka ahi waa ku qasbidda cibaadada baabtiiska Roomaanka—tan bahalka. Kuwii, iyagoo garanaya sheegashooyinka amarka afraad, doorta inay dhawraan sabtida beenta ah halkii ay ka dhawri lahaayeen Sabtida runta ah, sidaas daraaddeed waxay maamuus siinayaan awooddaas oo keliya ee amarkaas ka timaaddo. Laakiin falka qudhiisa ee lagu qasbayo waajib diineed iyadoo la adeegsanayo awood madani ah, kaniisaduhu iyaga qudhoodu waxay samayn lahaayeen sanam u eg bahalka; sidaa darteed ku qasbidda ilaalinta Axadda ee dalka Maraykanka waxay ahaan lahayd ku qasbidda cibaadada bahalka iyo sanamkiisa.” *The Great Controversy*, 443, 448, 449.

Waa wakhtiga qalalaasaha ah marka dabeecaddu soo baxdo, oo farriintii dahsooneyd ee derbiga ku qornaydna waxay qalalaase ka dhex abuurta waaya-aragnimadii Belshaasaar, waxayna calaamadisay dhammaadka boqortooyadiisa, sidaasna waxay astaan ugu noqotay dhammaadka boqortooyada bahalka dhulka. Belshaasaar habeenkaas qudhiisa ayuu dhintay, taasoo metelaysa sharciga Axadda, marka Maraykanka loo afgambiyo isagoo ah boqortooyada lixaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah xilliga sharciga Axadda, hase ahaatee Maraykanku isla markiiba wuxuu isu beddelaa boqorka ugu sarreeya ee tobanka boqor. Tobanka boqor waa boqortooyada toddobaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah, waxayna isla markiiba ku heshiiyaan inay boqortooyadooda toddobaad siiyaan bahalka.

Waayo, Ilaah wuxuu qalbiyadooda geliyey inay doonistiisa gutaan, oo ay isku raacaan, oo boqortooyadooda siiyaan bahalka, ilaa erayada Ilaah ay ka rumoobayaan. Muujintii 17:17.

Dhaqdhaqaaqyadii ugu dambeeyey waa kuwo degdeg ah, oo kala-guurka ka imanaya boqortooyadii lixaad una gudbaya tii toddobaad, dabadeedna tii siddeedaad, waa mid degdeg ah; waayo markaas dunidu waxay ku jirtaa qalalaase weyn. Riditaanka bahalka dhulka ayaa Belshazzar ka dhigaya inuu cabsado, isaga oo ah boqorka hormuudka u ah tobanka boqor, wuxuuna matalaa cabsida ay dhammaan boqorrada dunidu la kulmi doonaan marka Maraykanka la rido. Muujintii cutubka kow iyo tobnaad, “saacadda” ay qoraalku derbiga kaga soo muuqato, waa “saacadda” dhulgariirka weyn. Halkaas waxaa lagu calaamadiyaa saddex astaan oo Islaamka ah, waana Islaamka kan boqorrada ku keena cabsi maalmaha ugu dambeeya.

Waayo, bal eeg, boqorradii way isu soo urureen; way wada gudbeen. Way arkeen, markaasay yaabeen; way naxeen, oo degdeg bay ku carareen. Cabsi baa halkaas ku qabatay, iyo xanuun sida naag foolanaysa. Adigu waxaad ku jebisaa maraakiibta Tarshiish dabayl bari ah. Sidii aannu u maqalnay, sidaas oo kalena ayaannu ku aragnay magaalada Rabbiga ciidammada, ee magaalada Ilaaheenna; Ilaahna weligiis buu dhisi doonaa. Selah. Sabuurka 48:4–8.

Sayidyadii, ama boqorradii, waxay ku urursanaayeen cashadii Belshaasar, iyagoo cabbaya khamriga Baabuloon oo taabanaya isla markaana eegaya weelashii quduuska ahaa ee meesha

quduuska ah ee Ilaah, markaasaa cabsi qabatay, sida ay u matalayso cabsidii Belshaasar markii qoraalku ka soo muuqday derbiga. Cabsidii Belshaasar waxay bilowday cabsi sii kordhaysa oo lagu matalay haweeney foolanaysa; “saacadda” ku jirta Muujintii kow iyo tobnaadna waxay u horseeddaa cutubka laba iyo tobnaad, halkaas oo calanku lagu matalo naag umul ku dhow. Foolxumada ugu horraysa ee fooshu waa qoraalka derbiga hoolka cashada. Cabsida waxaa sababa “dabaysha bari” ee Islaamka, taas oo “jebisa maraakiibta Tarshiish.”

Hoolkii cashada Belshaasar gudaheeda, “kunka sayid” ayaa cabbaya khamriga Baabuloon, kaas oo u taagan dhaqan-gelinta Axadda. Waqtigaas, kooxda muusigga Nebukadnesar waxay bilowdaa inay muusigga ciyaarto, iyadoo Belshaasar la keenayo waxyaalihii qurxinta ee meesha quduuska ah. Dhilladii Turosna waxay billowdaa inay heesto, Israa’iiltii riddowdayna waxay billowdaa inay ku cayaarayso agagaarka sanamkii dahabka ahaa ee Nebukadnesar. Laakiin xafladda waxaa kala dhex gasha “dabaysha bari,” taas oo ah “hooggii saddexaad” ee dhaqso u imanaya, oo ahna “buunkii toddobaad.” Markii Islaamku kala dhex galo xafladda, “quruumuhu way cadhoodaan.” Way cadhoodaan, maxaa yeelay markaas waxaa badhtanka badda lagu quusiya doonidii Tarshiish, taas oo calaamad u ah qaab-dhismeedka dhaqaale ee meeraha dhulka.

Tarshiish waxay ahayd baayacmushtarkaaga, badnaanta nooc kasta oo maal ah aawadeed; lacag, bir, qasacad, iyo rasaas bay suuqyadaada kaga ganacsan jireen. Yaawaan, Tuubaal, iyo Meshek, iyagu waxay ahaayeen baayacmushtarradaada; waxay suuqaaga ku kala iibsan jireen dad iyo weelal naxaas ah. Kuwii guriga Togarmaahna waxay suuqyadaada kaga ganacsan jireen fardo, fardooley, iyo baqallo. Ragga Dedaan waxay ahaayeen baayacmushtarradaada; jasiirado badanuna waxay ahaayeen badeecaddii gacantaada; hadiyad ahaan waxay kuugu keeni jireen geeso foolmaroodi ah iyo qori ebeni ah. Suuriya waxay ahayd baayacmushtarkaaga, badnaanta alaabtaadii farsamadaada aawadeed; suuqyadaada waxay kaga ganacsan jireen sumurud, guduud, daabac tolmoon, iyo maro wanaagsan oo linen ah, iyo marjaan, iyo cawqad. Yahuudah iyo dalka Israa’iil, iyaguna waxay ahaayeen baayacmushtarradaada; suuqaaga waxay ku kala iibsan jireen sarreenka Minniith, iyo Pannag, iyo malab, iyo saliid, iyo beeyo. Dimishaq waxay ahayd baayacmushtarkaaga, badnaanta alaabtaadii farsamadaada iyo badnaanta nooc kasta oo maal ah aawadeed; khamriga Xelbón iyo dhogorta cad bay ku ganacsan jirtay. Daanna iyo Yaawaan wareegayaaba waxay suuqyadaada kaga ganacsan jireen; bir dhalaalaysa, qaasiya, iyo qalamuus, ayaa suuqaaga yiil. Dedaan waxay ahayd baayacmushtarkaaga oo dhar qaali ah gaadhifardoodka loogu talagalay ku ganacsan jirtay. Carabiya iyo amiirrada Qedaar oo dhammi waxay kula macaamilooden baraarro, iyo wananno, iyo orgiyo; waxyaalahaas ayay baayacmushtarradaada ku ahaayeen. Baayacmushtarradii Shebaa iyo Racmaahna waxay ahaayeen baayacmushtarradaada; suuqyadaada waxay kaga ganacsan jireen kuwa ugu wanaagsan oo uunsiyo oo dhan ah, iyo dhagaxyo qaali ah oo dhan, iyo dahab. Xaaraan, Kanneeh, iyo Ceeden, baayacmushtarradii Shebaa, Ashuur, iyo Kilmad, waxay ahaayeen baayacmushtarradaada. Kuwanu waxay ahaayeen baayacmushtarradaadii oo waxyaalo cayn kasta ah ku ganacsan jiray, iyagoo wata dhar buluug ah, iyo daabac tolmoon, iyo sanduuqyo dhar qaali ah ah oo xargo lagu xidhay, kana samaysan geed kedar ah, kuwaas oo ku jiray badeecaddaada. Maraakiibtii Tarshiishna suuqaaga ayay kaaga heesi jireen; oo adna waad buuxsantay, oo waxaad ku noqotay mid aad u ammaan badaha dhexdooda. Doonyowgaaga ayaa kugu geeyey biyaha waaweyn; dabaysha

bari ayaa kugu jebisay badaha dhexdooda. Maalkaaga, iyo suuqyadaada, badeecaddaada, badmaaxiintaada, iyo taliyayaashaada, kuwaaga dildillaaca hagaajiya, iyo kuwa ka ganacsada badeecaddaada, iyo raggaaga dagaalka oo dhan ee kugu jira, iyo shirkaddaada oo dhan oo dhexdaada ku jirta, waxay ku dhici doonaan badaha dhexdooda maalinta halaaggaaga. Ezekiel 27:12–26.

“Maraakiibta Tarshiish” waa astaan u ah qaab-dhismeedka dhaqaale ee meeraha dhulka, waxaana lagu hafiyeey badhtamaha badda “dabaysha bari.” Yexesqeel wuxuu inoo sheegayaa in tani dhacdo “maalinta halaaggaaga,” mawduuca cutubka toddoba iyo labaatanaad ee Yexesqeelna waa baroorashadii Turos.

Markaasaa haddana eraygii Rabbigu waa ii yimid, isagoo leh, Hadda, wiilka Adamow, Turos u qaad baroor; oo waxaad Turos ku tidhaahdaa, Kuwa badaha iriddooda deggan, oo ganacsade u ah dadyowga jasiirado badan, Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Turosay, waxaad tidhi, Anigu waxaan ahay kaamil qurux ahaan. Yexesqeel 27:1–3.

Maalinta burburka Turos ayaa ah mawduuca baroordiiqda. Maalinta burburka Turos waa sharciga Axadda, waayo Turos waa astaan u ah baabtiisnimada, oo xukunkeedu ka bilaabmo “saacadda” codka labaad ee Muujintii siddeed iyo tobnaad bilaabo inuu dadka uga yeedho Baabuloon.

Oo cod kale ayaan samada ka maqlay, oo leh, Ka soo baxa iyada, dadkaygiyow, inaynaan dembiyadeeda ka qayb qaadan, oo aydaan belaayooyinkeeda ka qaadan. Waayo, dembiyadeedu waxay gaadheen ilaa samada, oo Ilaahna xumaatooyinkeedii wuu soo xusuustay. U abaalmariya iyada sidii ay idiin abaalmarisay, oo laba jibaara labanlaab sida shuqulladeeda ah; koobkii ay buuxisayna laba jibaara ugu buuxiya. Intay isweyneysay oo ay raaxo ugu noolayd, intaas le'eg silic iyo murug siiyaa; waayo, qalbiga waxay ku tidhaahdaa, Boqorad baan carshiga ku fadhiyaa, carmalna ma ihi, murugna ma arki doono. Sidaas daraaddeed belaayooyinkeedu waxay ku iman doonaan maalin keliya, dhimasho, baroor, iyo abaar; oo dab baa lagu gubi doonaa gebi ahaanba; waayo, waxaa xoog badan Rabbiga Ilaaha ah kan xukuma iyada. Oo boqorrada dhulka oo iyada sino la sameeyey oo raaxo kula noolaa way u barooran doonaan, wayna u ooyi doonaan, markay arkaan qiiqa gubashadeeda, iyagoo ka fog taagan cabsi ay ka qabaan silicdeeda, oo leh, Hoogay, hoogay magaaladaas weyn oo Baabuloon ah, magaaladaas xoogga badan! waayo, saacad qudha ayaa xukunkaagu ku yimid. Oo ganacsatada dhulkuna way u ooyi doonaan oo u barooran doonaan; waayo, ninna badeecadoodii mar dambe ma iibsanayo. Muujintii 18:4–11.

Ereyga shan jeer ee kitaabka Daanyeel loogu adeegsaday “saacad,” mar walba waxay u taagan tahay nooc garsoor ah. Nooca garsoorka waxaa go’ aamiya macnaha guud ee tuduca lagu adeegsaday. Daanyeel cutubka afraad, ereyga “saacad” waxaa marka hore loo adeegsaday in lagu dhawaaqo garsoor soo socda, ha ahaado garsoorkii baadhitaanka ee bilaabmay Oktoobar 22, 1844, ama garsoorka fulinta ee ka bilaabma sharciga Axadda. Labada xaaladoodba, garsoorka baadhitaanka iyo kan fulintuba waa kuwo si tartiib-tartiib ah u socda. Garsoorka fulinta ee baabtiisnimada roomaanka wuxuu ka bilaabmaa sharciga Axadda ee Maraykanka. Taasu waxay calaamadisaa “saacadda” uu ku bilaabmo garsoorka fulinta ee baabtiisnimada roomaanka, waxaana “saacaddaas” ay tahay “saacadda” dhulgariirka weyn ee Muujintii kow iyo tobnaad, marka labada

markhaati, oo ay matalaan Shadraq, Meeshaaq iyo Cabednego, lagu tuuro foornada iyagoo ah calamadda kor loo qaado sida ciidanka xoogga badan ee Yexesqeel. “Saacaddaas” waa marka qoraalku ka soo muuqdo derbiga Belshaasar.

“Maraakiibta Tarshiish,” oo matala qaab-dhismeedka khadadka sahayda dhaqaale ee meeraha dhulka, ayaa wakhtigaas ku dega badaha dhexdooda, taasina waxay ku keentaa ganacsatada iyo boqorrada dhulka cabsi, sida uu matalo Belshazzar.

Muujiintii kow iyo tobnaad, “saacadda” waa marka “Aafo”-gii saddexaad ee Islaamku si degdeg ah u yimaado, Buunka toddobaadna la afuufo, oo quruumahuna cadhoobaan. Saddexdaas calaamadoodba waxay tilmaamayaan Islaamka inuu yahay qalabka qaddariga ah ee Rabbigu u adeegsado inuu ku fuliyo diliddii Belshaasaar isla “saacaddaas” qudheeda. Belshaasaar waxaa dilay cadow si qarsoodi ah ku soo galay boqortooyadiisa iyagoo ka soo maray irdihii si dayacaad ah looga tagay iyagoo furan, sida derbiga xuduudda u dhexeeya Meksiko iyo Maraykanka si dayacaad ah looga tagay isagoo furan, iyadoo “saacaddii” “dhulgariirka weyn” ay soo dhowaanayso.

Bogsiinta nabarka dilaaga ah ee wadaadnimada baadariga waxa lagu muujiyey lixda aayadood ee ugu dambaysa ee Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad. Aayadahaas waxaa lagu aqoonsaday saddex caqabadood oo laga adkaado inta nabarka dilaaga ah ee wadaadnimada baadarigu bogsanayo. Boqorka Waqooyi mar walba wuxuu ka adkaadaa saddex caqabadood isaga oo ku sii socda awoodda ugu sarraysa, mar walbana sida ay u kala horreeyaan waa: marka hore cadowgiisa, marka labaad xulafadiisa, dabadeedna ugu dambayntii dhibbanihiisa. Kii ugu horreeyey ee laga adkaaday wuxuu ahaa Boqorka Koonfureed, oo matalayey Midowgii Soofiyeeti, cadowgii ugu dambeeyey ee Rooma, kaas oo la xaaqay sannadkii 1989. Caqabadda labaad waa dalka ammaanta leh, kaas oo ah xulafada Rooma oo Rooma awgeed uga adkaaday USSR, waana Maraykanka, kaas oo laga adkaado “saacadda” aynu hadda ka fiirsanayno. Intaas dabadeed caqabadda saddexaad, oo lagu matalay Masar, waxay tilmaamaysaa marka wadaadnimada baadarigu la wareego maamulidda dhibbanihiisa, Qaramada Midoobay.

Sannadkii 1989, markii furfuridda aayadahaas ay dhacday, dabadeedna uu kordhay aqoonta aayadahaas, waxaa la gartay in Roomaankii jaahiliga ahaa, Roomaankii baadariga ahaa, dabadeedna Roomaanka casriga ah (oo lagu matalay Boqorka Waqooyi lixda aayadood ee ugu dambeeya cutubka kow iyo tobnaad ee Daanyeel), mid kastaa uu u baahnaa inuu ka adkaado saddex caqabadood oo juqraafiyeed ka hor intaan loo dhisin boqortooyo ahaan. Roomaankii jaahiliga ahaa, saddexdaas caqabadood waxaa lagu matalay saddex jiho.

Oo midkood ka mid ahna waxaa ka soo baxay gees yar, oo aad iyo aad u weynaaday, xagga koonfureed, iyo xagga bari, iyo xagga dalka quruxda badan. Daanyeel 8:9.

Waayo, Rooma baadariga waxay ahaayeen saddex geesood oo u baahnaa in la rujiyo.

Waxaan fiiriyey geesihii, oo bal eeg, gees kale oo yar baa dhexdooda ka soo baxay, kaas hortiiisa saddex ka mid ah geesihii hore xididdadii baa laga siibay; oo bal eeg, geeskan waxaa ku jiray indho u eg indhaha dadka, iyo af ku hadlaya waxyaalo waaweyn. Daanyeel 7:8.

Rooma casriga ah (boqorka woqooyi), oo lagu metelay lixda aayadood ee ugu dambeeya ee Daanyeel kow iyo tobnaad, saddexda caqabad waxay ahaayeen boqorka koonfureed, dhulka sharafta leh, iyo Masar. Sida Rooma jaahiliga ah iyo Rooma baadariga ahba, saddexda caqabad waxay matalayeen caqabado juqraafiyeed. Rooma casriga ah, oo lagu metelay boqorka woqooyi lixda aayadood ee ugu dambeeya ee Daanyeel kow iyo tobnaad, waxay u baahnayd inay ka gudubto saddex “darbi”, darbigii ugu horreeyayna waxaa jiray “darbi” falsafadeed oo la qaaday isla wakhtigii darbi dhab ah la qaaday. Sannadkii 1989, markii boqorka woqooyi uu dumiyey Midowgii Soofiyeeti (boqorka koonfureed), “darbigii” falsafadeed ee “daaha birta ah” waa la qaaday, iyadoo darbiga Berlin la burburiyey.

“Saacaddii” xukunka Belshaasaar, marka far-qoristu derbiga ku taal, oo cadowgiisuna si qarsoodi ah uga soo gelayaan irdaha aan la ilaalin, “darbigii” falsafadeed ee kala-soocidda kaniisadda iyo dawladda waa la qaadaa, halka Islaamka Hoogga saddexaad uu si qarsoodi ah uga soo galay “darbigii” aan la ilaalin ee ku yaal xuduudda koonfureed ee dalka ammaanta badan.

Marka “Masar”, oo matalaysa Qaramada Midoobay, la qabsado, oo la baabi’iyo “derbiga” falsafadeed ee madaxbannaanida qaran, iyadoo qaran kasta lagu khasbayo inuu aqbalow dowlad hal-aduun ah oo ay hagayso dhillada Turos. Waqtigaas, waxaa dhici doona burbur dhaqaale oo keena xukun ciidan iyo kali-talisnimada maalmaha ugu dambeeya. Wax baa si dhab ah uga dhici kara waddo la yidhaahdo “Wall Street”.

“Isla waxyaalaha hadda si aad u yar loogu gelinayo qadiyadda Ilaah, oo si aananinimo leh loo haysto, wax yar dabadeed waxaa lala tuuri doonaa sanamyada oo dhan jirka godadka ku jira iyo fiidmeerta. Lacagtu dhowaan qiimaheeda si kedis ah ayey hoos ugu dhici doontaa marka xaqiiqada muuqaallada weligeed ah ay u furanto dareenka dadka.” Welfare Ministry, 266.

Waxaan sii wadeynaa daraasadeenna ku saabsan Belshazzar maqaalka xiga.

“Maanta, sida waagii Eliiyaah oo kale, xariiqda kala soocidda u dhexaysa dadka Ilaah ee xajista amarradiisa iyo kuwa caabuda ilaahyada beenta ah si cad ayaa loo muujiyey. ‘Ilaa goormaad laba ra’yi u kala liicaysaan?’ ayuu Eliiyaah ku dhawaaqay; ‘haddii Rabbigu yahay Ilaah, isaga raaca; laakiinse haddii Bacal yahay, markaas isaga raaca.’ 1 Boqorradii 18:21. Oo farriinta maanta loogu talagalayna waa: ‘Baabuloon tii weynayd way dhacday, way dhacday.... Ka soo baxa iyada, dadkaygiiyow, si aydaan uga qaybgelin dembiyadeeda, oo aydaan u qaadan aafuoyinkeeda. Waayo dembiyadeedu waxay gaadheen ilaa samada, oo Ilaahna xumaatooyinkeedii wuu soo xusuustay.’ Muujintii 18:2, 4, 5.”

“Waqtigu ma foga marka imtixaanku ku iman doono naf kasta. Ilaalinta sabtida beenta ah ayaa nalagu adkayn doonaa. Halganku wuxuu u dhexayn doonaa amarrada Ilaah iyo amarrada dadka. Kuwii tallaabo tallaabo ugu hoggaansamay dalabaadka dunida oo la qabsaday caadooyinka dunida, markaas waxay isu dhiibi doonaan kuwa talada haya, halkii ay isu gelin lahaayeen majaajillo, cay, xadhig lagu handado, iyo dhimasho. Waqtigaas dahabka ayaa laga sooci doonaa wasakhda. Cibaado run ah ayaa si cad looga sooci doonaa muuqaalka iyo bilicdeeda been-abuurka ah. Xiddigo badan oo aynu dhalaalkooda ku majeerannay ayaa markaas gudcur ku bakhtiyi doona. Kuwii qaatay qurxinta meesha quduuska ah, laakiin aan ku huwanayn xaqnimada Masiixa, markaas waxay ku muuqan doonaan ceebta qaawanaantooda.”

Prophets and Kings, 187, 188.